

Uwagi w świetle ogólnie przedstawionych założeń do projektu ustawy Prawo Wodne:

II. Zakres przedmiotowy i podmiotowy projektowanej regulacji.

Lp.	punkt	Treść uwag	komentarz
1.	Pkt. B 2.7)	Przychody z opłat za pobór lub wykorzystanie wód do celów energetyki wodnej	<p>Przychody dla Skarbu Państwa z tytułu opłat za pobór wody do celów energetyki wodnej będą nową formą opodatkowania nie uzasadnianą ani wytycznymi RDW ani innymi dokumentami krajowymi czy dokumentami z poziomu UE.</p> <p>1. Analiza ekonomiczna: Załącznik III RDW „Analiza ekonomiczna zawiera wystarczające informacje o odpowiedniej szczegółowości (uwzględniając koszty związane z zebraniem odpowiednich danych) w celu:</p> <p>a) wykonania odpowiednich obliczeń niezbędnych dla uwzględnienia określonej na mocy art. 9 zasady zwrotu kosztów za usługi wodne, uwzględniając prognozy długoterminowe dotyczące zaopatrzenia i zapotrzebowania na wodę w obszarze dorzecza, oraz w miarę potrzeby:</p> <ul style="list-style-type: none"> — oszacowania dotyczące wielkości, cen i kosztów związanych z usługami wodnymi, oraz — oszacowania odpowiednich inwestycji, obejmujące prognozowanie takich inwestycji; <p>b) dokonania oceny najbardziej efektywnego ekonomicznie połączenia środków w odniesieniu do korzystania z wód, które będą zawarte w programie środków działania na mocy art. 11, opartego na oszacowaniach potencjalnych kosztów takich środków.”</p> <p>„Opłaty za wodę” są realizacją art. 9 RDW opisującego „zwroty kosztów za usługi wodne” lub jak to jest gdzie indziej powiedziane „zwroty kosztów usług wodnych”. Zgodnie z pkt. 1 tego artykułu ustalenie opłat za wodę należy poprzedzić analizą ekonomiczną.</p> <p>Już do końca 2010 roku Polska zobowiązana była poprzez wprowadzenie odpowiedniej „polityki opłat za wodę ... do efektywnego wykorzystania zasobów wodnych”, ponadto zobowiązano Polskę do zapewnienia odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wód, „podzielonych przynajmniej na: przemysł, gospodarstwa domowe i rolnictwo, do zwrotu kosztów wodnych ... przy uwzględnieniu zasady „zanieczyszczający płaci”.</p> <p>Wśród różnych użytkowników wód nie ma w pełni zwrotnego poboru dla celów</p>

		<p>energetycznych, a jak można sądzić intencja ustawodawcy dotyczyła bezzwrotnego poboru wody lub odprowadzenia zanieczyszczeń do wód. W tej sytuacji <u>nie można wprost z zapisów RDW wyciągać wniosków o konieczności nakładania opłat „za całkowicie zwrotny w stanie nie pogorszonym pobór lub wykorzystanie wód do celów energetyki wodnej”</u>. Ponadto zgodnie z pkt. 4 Art. 9 RDW państwa członkowskie „nie naruszają niniejszej dyrektywy”, jeśli działać będą zgodnie z ustalonymi praktykami i nie będzie to naruszać celów RDW. Jednocześnie wielokrotnie podkreśla się konieczność równego traktowania skutków społecznych, ekologicznych i ekonomicznych z uwzględnieniem rachunku finansowego. <u>Tak sformułowane zapisy RDW w ogóle nie mówią o konieczności wprowadzenia opłat wprost za wodę wykorzystywaną dla celów energetycznych a zapis B.2.7 wydaje się być nadgorliwością w stosunku do zapisów RDW, szczególnie w sytuacji braku Analizy ekonomicznej.</u></p> <p>2. Praktyka europejska jest różna. <u>W wielu krajach europejskich właściciele elektrowni wodnych nie ponoszą żadnych opłat z tytułu użytkowania wód</u> (m.in. Niemcy, Finlandia, Irlandia, Wielka Brytania, Norwegia, Szwecja, Litwa, Łotwa, Estonia). W przypadku państw, które zdecydowały się na wprowadzenie opłat, ich wysokość jest zwykle uzależniona od rocznej produkcji energii w elektrowni (Francja) lub zainstalowanej mocy elektrowni (Włochy). Warto podkreślić dbałość państw wprowadzających opłaty o to, by różne typy opłat nie dublowały się (przykład Francji). Istnieją również przykłady „złych praktyk” dotyczących metod naliczania opłat, ocenianych przez środowisko hydroenergetyczne negatywnie, jako hamujące rozwój MEW. Jest to rumuński przykład opłat naliczanych z uwzględnieniem tylko jednego czynnika, mianowicie ilości wody przepływającej przez turbiny (bez uwzględnienia wysokości spadu). Taka opłata sprzyja rozwojowi elektrowni o dużych spadach i jest bardzo niekorzystna w przypadku niskich spadów, co szczególnie warto podkreślić w naszym obszarze geograficznym z dominującym potencjałem elektrowni o niewielkich piętrzeniach. Poglądowa informacja o opłatach za użytkowanie wody na cele hydroenergetyczne w różnych państwach znajduje się w tabeli końcowej.</p> <p>3. Ewentualne naliczanie opłat od ilości wody wykorzystanej na produkcję jest całkowicie nieadekwatne do polskich warunków geograficznych a musi to uwzględniać zgodnie z Art.9 zdanie trzecie RDW</p> <p>4. Energetyka wodna korzysta w sposób bezpośredni z infrastruktury gospodarki wodnej i na różnych zasadach uczestniczy od dawna w jej utrzymaniu. Proponowane opłaty zwiększą to obciążenie wpływając na wynik ekonomiczny elektrowni wodnych - zagrożony już dziś proponowanymi uregulowaniami ustawy o OZE. Opłaty za wykorzystanie z wody do celów energetycznych uchodzą za bardzo kontrowersyjny sposób finansowania gospodarki wodnej i</p>
--	--	--

mimo wielu prób, są stosowane w niewielu krajach europejskich. Zasadnicze znaczenie ma przyjęcie takiego rozwiązania, które godziłoby cel regulacji z brakiem zagrożenia dla dalszego funkcjonowania polskich elektrowni wodnych. Sprawą zupełnie kluczową jest racjonalny podział nakładanych obciążeń. Z tego punktu widzenia zupełnie nie do przyjęcia jest wprowadzenie opłat proporcjonalnych do ilości wody przeprowadzonej przez turbiny. Takie rozwiązanie stosowane jest dziś tylko w Rumunii, gdzie opłata za 1000 m³ wody wynosi 0,25 EUR. Rozwiązanie to jest mocno krytykowane przez Rumuńskie Towarzystwo Energetyki Wodnej, gdyż wyraźnie promuje elektrownie wysokospadowe uniemożliwiając rozwój elektrowni niskospadowych. Zastosowanie go w Polsce do elektrowni pracujących przy najniższych spadach (2 do 3 m) spowodowałoby zmniejszenie przychodów z każdej megawatogodziny. Skutki regulacji doprowadziłyby, więc do ruiny elektrownie wodne, których rozwój budzi dziś najmniejsze kontrowersje, a nawet znajduje wsparcie w dokumentach strategicznych dotyczących rozwoju elektroenergetyki w Polsce. Już w przypadku elektrowni pracujących przy spadzie 20-30 m, koszty te okazałyby się dziesięciokrotnie mniejsze. Z wielu względów takie elektrownie wodne w naszym kraju jednak nie powstają.

Załącznik 1- Poglądowa tabela symulacji opłat.

W rzeczywistości, w tych krajach gdzie wprowadzono opłaty za wykorzystanie wody do celów energetycznych (Portugalia, Francja, Rumunia) przepisy ogólne mówią jedynie o jej wykorzystaniu średniorocznym. Przepisy wykonawcze są zapewne bardziej szczegółowe.

Co do zasady partycypacji w kosztach usług wodnych należy zwrócić uwagę, że energetyka wodna mimo braku bezpośredniego wskazania w RDW i mimo, że nie wykorzystuje bezzwrotnie wody w praktyce uczestniczy w zwrocie kosztów usług wodnych, bo i dzisiaj te koszty ponosi realizując obowiązki nakładane na posiadacza Decyzji Wodnoprawnej a są to koszty często nie małe. Co więcej w załączniku III RDW zaleca się dokonania „najbardziej efektywnego ekonomicznie połączenia środków”. Wydaje się, że obowiązujący dzisiaj system mieszany, z jednej strony polegający na wykonywaniu obowiązków „w naturze” a z drugiej strony w opłatach finansowych powinien pozostać. Trudno godzić się by skutkiem nowej ustawy PW było pozostawienie dotychczasowych obciążeń i dodanie całkowicie nowych bez uwzględnienia już istniejących.

Na pewno w stosunku do MEW nie powinno się stosować zasady RDW, że „zanieczyszczający płaci”, gdyż MEW nie zanieczyszczają wód w rozumieniu RDW, gdyż nie wprowadzają substancji

		<p>lub ciepła do powietrza, wody lub ziemi, które mogą być szkodliwe (RDW, art. 2, pkt. 33). EW nie zużywają wody w sposób bezpośredni. Inaczej mówiąc nie przyczyniają się do zmniejszenia zasobów wodnych, tak jak to jest w wypadku przemysłu czy w rolnictwie.</p> <p>Jedyny wątek, który wprowadza MEW w orbitę opłat za wodę to tzw. koszty ekologiczne korzystania z wód. Zgodnie z RDW opłaty za wodę powinny obejmować przynajmniej koszty ekologiczne (np. zmniejszenie zasobów wodnych, ich zanieczyszczenie, pogorszenie się stanu ekologicznego wód itp.) i materiałowe (koszty instalacji, utrzymania urządzeń wodnych itp.). Mogą obejmować także koszty społeczne i gospodarcze oraz takie, które wynikają z geografii i klimatu konkretnego regionu. Analiza ekonomiczna tych kosztów winna być przeprowadzona zgodnie z załącznikiem III RDW.</p> <p>MEW, jako takie mogą być uwzględniane wyłącznie podczas szacowania kosztów ekologicznych funkcjonowania wód. W tym wypadku stosuje się kryteria z załącznika V RDW, gdzie podano, że jednym z kryteriów oceny jest ocena ciągłości rzek.</p> <p>Jeśli już przyjmiemy, że przerwanie ciągłości rzeki jest elementem obciążającym, należy wziąć pod uwagę inne kryteria oceny stanu ekologicznego rzek zawarte w załączniku V RDW. A zatem przerwanie ciągłości rzeki może być niwelowane przez przepławki, poza tym oceniane jest np. natlenienie rzeki, któremu praca MEW zdecydowanie sprzyja. Generalnie należy dążyć do wszechstronnej oceny kosztów ekologicznych. Warto również podkreślić, że ewentualne zmiany geomorfologiczne wynikające z przerywania ciągłości rzeki są skutkiem istnienia zapór, a nie samych elektrowni wodnych. Istnienie elektrowni wodnych przy zaporach ma często charakter drugorzędny, a zapory mają przede wszystkim charakter przeciwpowodziowy, retencyjny, melioracyjny czy istniejący historycznie, a dziś adaptowany energetycznie.</p> <p>Druga kwestia to zbilansowanie kosztów ekologicznych i materiałowych. Biorąc pod uwagę, że utrzymanie istniejącego stanu wód lub stanu tego polepszenie wymaga określonych nakładów, użytkownicy i właściciele MEW ponoszą częściowo te koszty. Z reguły jest to zapisane w odpowiednich częściach pozwoleń wodnoprawnych lub w oddzielnych umowach, zawieranych z zarządcami rzek (partycypacja w kosztach utrzymania koryta rzeki w zasięgu oddziaływania elektrowni, opłaty z tytułu użytkowania gruntów pokrytych wodami należących do Skarbu Państwa). Zbilansowanie kosztów za usługi wodne winno uwzględniać te koszty i równoważyć je z kosztami ekologicznymi.</p>
--	--	--

			Załącznik 2- rozwiązania stosowane w obliczaniu opłat za wykorzystanie wody do celów energetycznych
2.	Pkt. E 1.1)	Definicje	<p>Wymienione w Założeniach projektu ustawy Prawo wodne definicje zdaniem RIGP mogą być w całości przetransponowane wprost z RDW:</p> <p>Stan wód powierzchniowych z RDW, art. 2, pkt. 17 Stan wód podziemnych z RDW, art. 2, pkt. 19 Dobry stan wód podziemnych z RDW, art. 2, pkt. 20 Stan ekologiczny z RDW, art. 2, pkt. 21</p> <p>UWAGA Kryteria, jakie należy brać pod uwagę podczas budowania systemu oceny stanu ekologicznego, chemicznego i biologicznego wód są podane w załączniku V RDW.</p> <p>Dobry stan chemiczny wód podziemnych z RDW, art. 2, pkt. 25 Stan ilościowy wód z RDW, art. 2, pkt. 26 Dostępne zasoby wód podziemnych z RDW, art. 2, pkt. 27 Dobry stan ilościowy wód z RDW, art. 2, pkt. 28 Zanieczyszczenia z RDW, pkt. 2, art. 33 Substancja zanieczyszczająca z RDW, art. 2, pkt. 31</p> <p><u>Zdaniem RIGP podczas transpozycji załącznika V kluczowe jest zachowanie wagi (proporcji) wymienionych w dokumencie elementów oraz poddanie ich obiektywnej, opartej na naukowych kryteriach klasyfikacji. Ocena stanu wód nie może być podatna na uznaniowość opinii. Istotnym zagadnieniem jest również zachowanie zasady zbilansowania czynników oceniających. Inaczej mówiąc czynniki negatywne w ocenie winny być bilansowane przez czynniki pozytywne, zaś żaden z branych pod uwagę czynników nie powinien być uznany za dominujący.</u></p>
3.	Pkt. E.1.2)	Problematyka monitoringu wód	<p>Podobnie, jak w wypadku definicji, zagadnienia prowadzenia monitoringu wód mogą być przejęte wprost z zaleceń RDW. Są one szczegółowo opisane w RDW art. 8. Oraz w załączniku V, pkt. 1.3</p>

4.	Pkt. E.1.3)	Problematyka zasady zwrotu kosztów	Odniesienie do kwestii zwrotu kosztów usług wodnych oraz opłat za wodę w treści - Ad. II. B.
5.	Pkt. E.1.4)	Problematyka planów zagospodarowania wodami	<p><u>Plany gospodarowania wodami winny zdaniem RIGP zawierać plan wykorzystania energetycznego istniejących stopni wodnych oraz tworzenia siłowni wodnych przy nowopowstających stopniach budowanych dla celów innych niż hydroenergetyczne.</u></p> <p>Należy podkreślić fakt, że w takich przypadkach koszty ekologiczne związane z istnieniem przegrody na cieku wodnym są już i tak ponoszone, natomiast istnienie MEW przy stopniu może sprzyjać pozytywnemu bilansowi istnienia całego zespołu urządzeń poprzez uwzględnienie w bilansie pozytywnych konsekwencji funkcjonowania MEW, takich jak na przykład utrzymywanie fragmentów koryt rzek przez operatorów MEW, natlenianie wody w wyniku pracy turbin wodnych, usuwanie z rzek śmieci zatrzymujących się na kratkach przed wlotami do turbin oraz w bardziej globalnym aspekcie poprzez zwiększenie poziomu wykorzystania potencjału hydroenergetycznego polskich wód i produkcję energii w źródłach odnawialnych.</p>
6.	Pkt. E.1.5)	Pełnej transpozycji załączników do Ramowej Dyrektywy wodnej	<p>Istotne z punktu widzenia poruszanych powyżej (w punkcie E) problemów są załączniki III i V. Skomentowanie zagadnienia pełnej transpozycji wszystkich pozostałych załączników do RDW wymagałoby szczegółowej analizy całej RDW pod tym kątem (w załącznikach nie ma informacji, do jakich zapisów Dyrektywy się odnoszą). Niestety taka analiza jest niemożliwa w czasie, jaki został przeznaczony na przygotowanie uwag.</p> <p>Załącznik III określa ogólne zasady prowadzenia analizy ekonomicznej wprowadzenia opłat. <u>Zdaniem RIGP wypełnienie założeń zawartych w tym załączniku winno poprzedzać jakiejkolwiek decyzje, odnoszące się do wprowadzenia opłat za wodę.</u> Analiza ekonomiczna winna zawierać wszechstronne ekspertyzy i prognozy skutków wprowadzenia opłat i zakładać różne warianty wpływu tych opłat na gospodarkę wodną, przy uwzględnieniu obecnie funkcjonujących obciążeń finansowych użytkowników wód.</p> <p>Załącznik V określa kryteria prowadzenia oceny stanu ekologicznego wód i prowadzenia monitoringu wód oraz normatywne definicje klasyfikacji wód. W załączniku podano kryteria główne i wspierające decydujące o ocenie stanu wód. <u>Zdaniem RIGP podczas transpozycji</u></p>

			załącznika V kluczowe jest zachowanie wagi (proporcji) wymienionych w dokumencie elementów oraz poddanie ich obiektywnej, opartej na naukowych kryteriach klasyfikacji. Ocena stanu wód nie może być podatna na uznaniowość opinii. Istotnym zagadnieniem jest również zachowanie zasady zbilansowania czynników oceniających. Inaczej mówiąc czynniki negatywne w ocenie winny być zbilansowane przez czynniki pozytywne, zaś żaden z branż pod uwagę czynników nie powinien być uznany za dominujący.
7.	Pkt. G.1.1	Korzystanie z wód	"Korzystanie z wód" ujęte jest w Prawie wodnym DZIAŁ II, który to dział w głównej mierze odnosi się i reguluje kwestie kąpielisk (korzystanie powszechne). Zdefiniowano zakres korzystania zwykłego (Art. 36) oraz szczególnego (Art. 37). Wobec pkt. G 1. można uznać, że klasyfikacja korzystania z wód będzie utrzymana w nowym PW, a „korzystanie z wód do celów energetycznych” pozostanie nadal korzystaniem szczególnym.
8.	Pkt. G.1.1	Ochrona wód	„Ochrona wód” ujęta w Prawie wodnym DZIAŁ III określa cele środowiskowe i zasady ochrony wód i wobec pkt. G 1. można spodziewać się utrzymania regulacji. Jako cel ochrony wód określono utrzymywanie lub poprawę, jakości wód oraz biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na terenach podmokłych. Ujęto w szczególności regulacje dotyczące określania zasad, kryteriów i sposobów oceny stanu wód. Przepisy działu w przeważającej części związane są z emisją zanieczyszczeń do wód i do ziemi. Brak emisji zanieczyszczeń (z zasady) w wyniku korzystania z wody przez EW minimalizuje kwestię niekorzystnego oddziaływania obiektów hydroenergetycznych, nie wyklucza związku ze zmianami hydromorfologicznymi wód w skutek piętrzenia. Z funkcjonowaniem EW bezpośrednio wiąże się przedstawiona w dziale III PW konieczność stwarzania warunków bytowania ryb i innych organizmów wodnych w warunkach naturalnych, umożliwiających ich migrację – utrzymanie konieczności wykonywania przepławek przy realizacji/ modernizacji piętrzeń.

9.	Pkt. G.2.1-3	Zakłada się rozbudowanie oraz doprecyzowanie regulacji w zakresie	Brak konkretnych informacji – w myśl zasady racjonalnego wykorzystania zasobów wodnych pożądane byłyby regulacje w zakresie zasad wykorzystania istniejących, piętrzeń dla celów hydroenergetyki. Może występować konieczność uwzględniania planów gospodarowania wodami, (jako prawa powszechnie obowiązującego) w instrukcjach dotyczących stopni wodnych.
10.	Pkt. H.		<p>Dokument odwołuje się do dwóch obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ustawa „Prawo ochrony środowiska” (w obszarze regulacji dotyczących opłat za pobór wody) - aktów prawnych wynikające z planowanego zniesienia dyrektorów urzędów żeglugi śródlądowej oraz likwidacji urzędów żeglugi śródlądowej. <p><i>Założenia nie odnoszą się do obszarów, które regulują kwestie podatkowe w szczególności regulują kwestie podatku od gruntów pokrytych wodami stanowiącymi własność skarbu państwa oraz podatków od nieruchomości (w szczególności takich budowli jak przepławki). Do katalogu aktów prawnych, które będą podlegały nowelizacjom w związku z wejściem w życie ustawy „Prawo Wodne” należy dodać te regulacje, które dziś stanowią o trybie naliczania wszelkich obciążeń finansowych o rzeczowych nakładanych na właścicieli EW i MEW.</i></p> <p>Załącznik 3- opłaty za użytkowanie wody w krajach Unii Europejskiej.</p>

11.	Pkt. I	Przepisy przejściowe i dostosowujące	W ramach przepisów przejściowych i dostosowujących powinno uwzględnić się zmiany na rzecz ułatwienia i uproszczenia procedur związanych z uzyskaniem wymaganych uzgodnień i zezwoleń w celu budowy nowych elektrowni wodnych. W szczególności elektrowni wodnych na istniejących i do tej pory niezagospodarowanych lub zdewastowanych stopniach wodnych. Wykorzystanie energii spadku wody jest w pełni zgodne celami pakietu klimatycznego i zobowiązaniami Polski wobec rozwoju energii ze źródeł odnawialnych.
12.	Pkt. J	Przepisy o wejściu w życie ustawy (vacatio legis)	Zakłada się, że przepisy ustawy regulujące materię zmian prawno-ustrojowych wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2014 r. Jest to okres bardzo krótki, być może nie wystarczający na rzecz przygotowania odpowiednich przepisów wykonawczych. Proponujemy by nowe zmiany wraz z odpowiednimi rozporządzeniami i przepisami wykonawczymi weszły w życie od dnia 1 stycznia 2015 r.